

Stikla šķiedra un tās izstrādājumu pielietošanas iespējas celtniecībā

Visā pasaulē pastāv daudz dažādu variantu stikla šķiedras pielietošanai celtniecībā. To izmanto kā armējošu materiālu dažādu paneļu un konstrukciju izgatavošanai, piesūcinātu ar sveķiem kā apdares materiālu telpas un to ārpusē. Nevarētu teikt, ka stikla šķiedras izstrādājumi ir lēti, bet, pateicoties tieši tādām īpašībām kā augstai mehāniskai izturībai, ugunsizturībai, spējai nesadalīties un izturībai pret ūdeni, šķidrām vielām, sārmiem un skābēm, stikla šķiedra pierādījusi savas pielietošanas pārākumu attiecībā pret citiem materiāliem. Pielietojumu telpās nosaka arī tās svarīgais faktors, ka tiek radīti veselīgi dzīves apstākļi, kas šodien ir ļoti būtiski. Tas ir, pateicoties tam, ka pati šķiedra tiek iegūta no ģipša dabiskiem materiāliem kā kvarca smiltis, kalšakmens, dolomīts. Stikla šķiedras izstrādājumus neieviešas dažādi mikroorganismi un kukaiņi.

Rūpnieciskā ražošanā siltumizolācijas stikla audumus izmanto dažādu būvju un cauruļvadu termoizolācijai. Audumu piesūcinot ar sveķiem vai mastikām, to var veiksmīgi pielietot jumtu remontam.

Stikla šķiedras neaustu materiālu HPS-T-2.5 (160) lieto cauruļu un iekārtu termoizolācijai temperatūrās no -200°C līdz +550°C telpās, ārā un speciālos kanālos.

Materiāls VT, kas nopērkams saimniecības preču veikalos, paredzēts individuālajiem būvētājiem kā

siltumizolācija durvju, sienu, griestu, grīdu pakojumiem, kā pilnvērtīga starp divām sienām, kā arī cauruļvadu siltumizolācijai, pēc tam to parklājot ar kādu citu materiālu.

Silīcija dioksīdu saturošās stikla šķiedras plāksnes lieto kā termo un skaņu izolācijas materiālu dažādās atbildīgās būvēs un konstrukcijās. Uzskāta sadarbība ar Latvijas Celtniecības komiteju. Tuvākajā nākotnē šī sadarbība paredz stikla šķiedras pielietošanu celtniecības materiālu izgatavošanā.

Ģadā izmantojot 300—400 tonnu rūpnieciskā stikla šķiedras atgājas kā armējošu materiālu lielpaneļu ēku konstrukciju izgatavošanā, varēs ietaupīt līdz 1000 tonnu armatūras tēraudam.

Impregnēto stikla šķiedras sietu SSA var izmantot kā armējošu materiālu plānsienu celtniecības konstrukciju ražošanai, kā arī jumtu segumiem; stikla sietu «AZŪRS-42P» var pielietot stikla cementa izstrādājumu ražošanai. Tādējādi paveras iespēja ražot jaunus klases ekonomiski izdevīgus plānsienu telpisku izstrādājumus, piemēram, cauruļvadus.

Uzskāta sadarbība ar Polimēru mehānikas institūtu. Rūpnieciskā specialitī patreiz strādā pie jauna 50 mm bieža trīsdimensiju stikla auduma ražošanas apgušanas. Šo audumu tālāk piesūcinās epoksid-sveķiem un no tā gatavos attiecīgas formas paliktņi vai spilvenu pāļu dzīšanai. Paredz, ka šāds paliktņis

kalpos veselu gadu tur, kur līdz šim izmantotie koka paliktņi salīdzinoši bija visai neizturīgi.

Nedaudz par stikla šķiedras tapetēm. Starp pirmajiem zināmajiem un patreizējiem sienu parklājumiem ir pagājuši ļoti liels laiks — ap 3000 gadu. Taču no otras puses, sienu parklājumiem, kuros izmantots stikla šķiedras audums, pazist tikai apmēram 20 gadus. Pasaulē ļoti plaši pielieto tapetes, kas ražotas no stikla šķiedras, un uzskata, ka interjera noformēšana bez tām nav iedomājama. Tas, pateicoties atkal stikla šķiedras vertīgajām īpašībām — ne dezinfekcijas līdzekļi, ne skābes, ne sāļi, ne ūdens, ne tvaiks, ne stipri silti un pat uguns nevar tām kaitēt. Bez tam, tehnoloģiskajā procesā iespējams ražot tapetes jebkurai gaumei — audumu var noaust rupjāku vai reljefāku, kas atgādina līnu, kā arī smalkāku — stripiņas vai kādā citā rakstā. Šādas tapetes pielīmē gan drīz vai katrai virsmai — betonam, ķieģeļim, ģipsa plāksnei, skaidu plāksnei, kokam, keramikai. Visbeidzot — katrs var izvēlēties sienām piemērotāko krāsu toni, nokļaujot tapetes ar kādu no akrila, poliuretāna, lateksa krāsām vai emaljām.

Ja jautājums risināsies pozitīvi, tad sadarbība ar somu firmu «Nauhavalmiste» mūsu rūpniecībā uzskāts šādu tapetu ražošanu.

VIZMA UKASA,
tehniskās informācijas sektora priekšniecība

No runām pie darbiem

Vadoties no Latvijas PSR Augstākās Padomes Deklarācijas par Latvijas Valsts suverenitāti, Likuma par Latvijas PSR ekonomisko patstāvību, realizējot dzīvē Latvijas PSR arodbiedrību darbības koncepciju, republikas arodbiedrību padomes prezidijs nolēmis būtiski pārstrādāt spēkā esošos sociālās apdrošināšanas noteikumus, proti, likumu par valsts sociālo apdrošināšanu Latvijas PSR un nolikumu «Par nodrošināšanas kārtību ar valsts sociālās apdrošināšanas palīdzību strādājošiem Latvijas PSR».

Jau ar 1990. gada 1. janvāri stājas spēkā noteikumi, ka:

1. pārejošas darba spējas pabalstu apmērs strādniekiem un kalpotājiem nav atkarīgs no piederības arodbiedrībai;
2. sadzīves traumu gadījumos uzņēmumu arodkomitejas pārejošās darba spējas pabalstu nozīmē par visu darba spējas laiku (ieskaitot pirmās piecas darba spējas dienas);
3. pārejošas darba spējas pabalstus par nelaimis gadījumiem, kuri notikuši ceļā uz darbu un no

darba, piešķirt 100 procentu apmērā, pabalstu summu ierobežojot ar dubulto tarifa likmi.

Jaunums ir arī pabalstu piešķiršana maznodrošinātām ģimenēm (ienākumi uz ģimenes locekli nepārsniedz 50 rubļus). Ja agrāk šādu pabalstu varēja saņemt līdz bērnam 8 gadu vecumam, tad ar 1989. gada 1. decembri pabalstu maznodrošinātām ģimenēm izmaksās, līdz bērns sasniegjis 12 gadu vecumu. Sakarā ar to lūdz maznodrošināto ģimeņu pārstāvjus iesniegt nepieciešamos dokumentus darba algas aprēķinu daļā, proti: bērnu dzimšanas apliecību kopijas;

izziņu no tehnikās inventarizācijas biroja par mājpašuma;

izziņu par darba algu un citiem ienākumiem, ko saņēmuši strādājošie ģimenes locekļi;

izziņu no namu pārvaldes par ģimenes sastāvu;

iesniegumu par pabalsta piešķiršanu bērnu audzināšanai (speciāla veidlapa).

GUNTA ALTENBERGA,
arodbiedrības rūpniecības komitejas priekšsēdētāja

Sacensība atzīta par nelietderīgu

Sakarā ar PSRS Likuma pieņemšanu par Baltijas republiku ekonomisko patstāvību, uzņēmumu pāreju uz pilnu saimniecisko aprēķinu un pašfinansēšanos, LRAP prezidijs pieņēma lēmumu, ar kuru vispārējās un republikas sociālās sacensības atzīta par nelietderīgu.

Līdzīgās domas ir Latvijas PSR Ministru Padomes daļas, ministrijas un arodbiedrību republikāniskās komitejas. Pēc atcietīgā lēmuma pieņemšanas Ministru Padome spēku zaudē nolikumi, kas agrāk reglamentēja šādu sacensību.

PSRS Likums par valsts uzņēmumu (apvienību) darba kolektīviem dod pilnīgu patstāvību sacensības organizēšanā. Saimnieciskā reforma paver iespējas iekļauti ekonomiskai sacensībai bez īpašas reglamentācijas «no augšas», bez uzvarētāju apbalvošanas no viņu pašu peļņas. Taču

tai ir nepieciešams viens priekšnoteikums — ražošanas monopoli likvidācija. Tikai tad labākos varēs noteikt nevis funkcionāri kabinetos vai vērtētāju komisijās, bet gan tirgus ar patērētāju pieprasījumu un konkurētspējīgu cenu piedāvājumu. Gadatirgi, izsoles, preču skates un izstādes sekmīgas ražošanas aplūkļos var kļūt par iedarbīgu instrumentu darba novērtēšanai, materiāliem un morāliem stimuliem.

Republikas arodbiedrības jau ar savu 8. plēnumā pieņemto koncepciju atteikušās no tām neraksturīgām sacensības organizēšanas funkcijām. Līdz ar to uzņēmuma iekšējās sacensības rīkošana ir Darba kolektīva padomes un administrācijas kompetencē. Arodbiedrības pienākums ir kontrolēt sociālā taisnīguma principu ieviešanu un uzvarētāju noteikšanu un apbalvošanu.

Attēlā: te top arī produkcija celtniekiem.

Gripa un tās profilakse

Pieaug saslimšana ar gripu. Slimo bērni, veci cilvēki, daudz saslimšanas gadījumu ir arī darba kolektīvos.

Kādas ir gripas pazīmes? Tā sākas ar strauju temperatūras paaugstināšanos līdz 38—39°, ir galvassāpes, sāpes lociņos, acu ābolos, muskulatūrā, sauss klepus, iesnas, dedzinoša sajūta kaklā.

Gripa ir bīstama maziem bērniem, veciem cilvēkiem, grūtniecēm (sevišķi pirmajos trīs grūtniecības mēnešos), kā arī visiem tiem, kas sirgst ar kādu hronisku kaiti — tuberkulozi, bronhītu, urīnceļu iekaisumiem, ar alkoholiķiem.

Viruss, slimajam cilvēkam klepojot un šķaudot, izdalās ārējā vidē. Tāpēc gripas infekcijas laikā nav ieteicams organizēt sapulces, apmeklēt kino, uzturēties vietās, kur

pulcējas daudz cilvēku. Dzīvokli un telpas darbavietās bieži jāvēdina. Ja slimnieks nērstējas, viņš kaitē ne vien sev, bet veicina arī tālāku infekcijas izplatību.

Gripas slimniekam jāievēro gultas režīms, medicīnas darbinieks jāizsauc mājās. Slimais pēc iespējas jāizolē ļoti vēdinātā, siltā telpā. Jālieto atsevišķi trauki, dvieļi. Uzturam jābūt viegli sagremojamam, bagātam ar olbaltumvielām, vitamīniem. Nepieciešams ņemt daudz šķidruma: minerālūdeņu, sulas — cidoniju, upeņu, dzērveņu, aveņu, dabīgo Gruzijas vai Indijas tēju, kā arī mūsu pašu aveņu, upeņu, liepziedu tējas, jo tās veicina toksīnu izdalīšanos no organisma.

Ja temperatūra nepārsniedz 39° un slimnieks nērstējas pārāk slikti,

tad temperatūru pazeminošie līdzekļi nav jālieto, jo paaugstinātā temperatūra pati par sevi kavē vīrusu vairošanos. Pret galvassāpēm lieto analģīnu, aspirīnu, piramidonu. Aspirīnu nedrīkst lietot grūtnieces, kunga un divpadsmitpirkstu zarnas čūlas slimnieki. Pret sauso, mokošo klepu lieto kodeīnu, kumeliņu vai eikaliptu (īpaši inhalācijās), sinepju plākssterus uz muguras un krūtīm. Aptiekās ir antigripna pulveri.

Nepieciešami vitamīni, sevišķi C vitamīns un rutīns. Bagāti C vitamīna dabīgie avoti ir citroni, upenes, cidonijas, dzērvenes, mežrozīšu augļi. Rutīnu un C vitamīnu satur arī dabīgā tēja. Antibiotikas bez ārsta norādījuma nevajag lietot, jo šie preparāti uz vīrusu neiedarbojas, tos nozīmē, ja

slimības gaitā radušās komplikācijas.

Gripas epidēmijas laikā ieteicams uzturā lietot sīpolus un ķiplokus. Dēgunā var iezīst oksacilīna, sunarela ziedes.

Kaklu skalo ar kumeliņu, liepziedu, amoliņa lakstu novārījumu. Jāatgādina, ka slimam nevajag iet uz darbu, tās kaitē pašam slimniekam un veicina infekcijas izplatību. Veselīem iespējami vairāk jāuzturas svaigā gaisā, jālieto polivitamīni.

Saprātīga rīcība mazinās gripas ļauno iedarbību.

L. KUPCA,
infekcioniste

Jāpastiprina kontrole par bērnu, audzinātāju un citu darbinieku veselību.

Bērnu dārzos ik rītu jāizmēra temperatūra gan bērniem, gan per-

sonālam. Nekādā gadījumā nedrīkst atļaut strādāt (pieaugušajiem) vai apmeklēt bērnu iestādi (bērniem), ja ir slimības pazīmes. Slimnieki nekavejoties izolējami no kolektīva, par viņu saslimšanu jānosūta medicīnas darbiniekiem. Bērnu iestādēs jānodrošina vienmērīga temperatūra telpās, jāveic mitrā uzkopšana, ūdenim pievienojot dezinfekcijas līdzekļus, regulāri jāvēdina un jākarvo telpas. Dezinfekcijas šķīdumi jāizmanto arī trauku mazgāšanā. Uzturā vairāk lietojamās saknes, augļi, vitamīni. Bērniem ieteicams iespējami vairāk uzturēties svaigā gaisā. Pirmsskolas bērnu iestādēm ļoti ieteicams gripas epidēmijas laikā pāriet uz diennakts darbu.

Gripas laikā aizliegts organizēt dažādus masveida pasākumus un kinoseansus bērniem.

Z. KIRSTEINE,
ārste-epidemioloģe

INFORMĀCIJA

Lai sakārtotu dokumentus, visiem garāžu kooperatīva «Misas» (Nr. 12) biedriem nepieciešams sniegt par sevi sekojošas ziņas: garāžas numurs, v., u., t. v., adrese, darba un mājas telefona numurs, darba vieta, transporta līdzekļa marka un tā valsts numurs. Šīs ziņas nepieciešams nodot līdz 1. martam personīgi vai sūti: Valmieras, Smiltenes ielā 3c, dz. 3, valdes priekšsēdētājam.

Kooperatīva valde

Si gada pirmajā pusē Padomju Savienībā notiks sekojošas starptautiskās izstādes:

No 19. līdz 24. janvārim Maskavā — «Tautas patēriņa preces».

No 22. līdz 28. martam Minskā — «Jauni polimēru materiāli un kompozīti mašīnu būvniecībā».

No 7. līdz 13. jūnijam Ašhabādā — «Aparatūra un instrumenti saules enerģijas izmantošanai».

No 14. līdz 21. jūnijam Sverdlovskā — «Kantora mašīnas un iekārtas».

25. janvāri pl. 15. aušanas ceļa lekciju zālē notiks kārtējā lekcija «Austrumeiropas pārvērtības. Sociāldemokrātija daudzpartiju sistēmā».

Lektors — Aivars Straume, Latvijas Valsts universitātes pasniegējs, vēstures zinātņu kandidāts.

Darbu atsāk masāžas kabinets (elektrokardiogrāfijas kabineta telpās). Masāžiste pieņems trīs reizes nedēļā.

Izziņas par darba laiku — rūpniecības poliklinikas reģistratūrā.

Līdzjūtības

Dzīlajās bēdas izsakām līdzjūtību Dzidrai Deičmanei, brāli kapu kalnīņā pavadot.

Šķērētavas nodaļas kolektīvs

Izsakām dziļu līdzjūtību Nikolai-

jam Ribcovam sakarā ar mātes nāvi.

Šķērētavas nodaļas 2. maģas kolektīvs

Izsakām dziļu līdzjūtību Gaļinai Serovai sakarā ar tēva nāvi.

Brāķēšanas nodaļas 1. brigādes kolektīvs

JOSU VESELIBAI

Ceļazīmes uz profilaktorijs «Liči» var saņemt pie arodkomitejas grāmatvedes Elgas Akotiņas.

Vajadzīgi grāmatveži. Zvanīt pa tel. 298.

Redaktore V. LEJSTRAUTA